

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 102

číslo: 30

24. července 2022

Cena: 10 Kč

Jaké je být varhaníkem

„Milá sestro Kláro, tentokrát neposílám žádný příspěvek, ale napadl mě námět. Až budete připravovat číslo s tématem hudby v církvi, líbila by se mi tam nějaká forma rozhovorů (anketa) s našimi sborovými varhaníky. Myslím, že jejich práce není doceněna - v porovnání s těmi koncertními. Často skromní doprovodci bohoslužeb jsou každou neděli a svátek „uvázaní“ k varhanám, někdy samoukové, jindy studovaní, ale bez nároku na odpovídající odměnu...“

Zato sympaticky zaujati a nadšení pro dobrou věc a nezřídka i velmi nadaní hudebníci – dodáváme my v redakci k výše citovaným slovům jedné z našich čtenářek a šikovných autorek, vysvětlujících, kterak se v redakci zrodil nápad zpestřit vám zbytek léta seriálem rozhovorů z řad varhaníků (nejen) našich sborů. Navrhované téma hudby v církvi si v některém budoucím čísle našich magazínů (vyšlo již v č. 7/2015) určitě zopakujeme, nicméně už teď se rádi obracíme na některé z milovníků královského nástroje, abychom zjistili, co jim na něm tolik imponuje, ale i jak to u nich vlastně celé začalo... red

1. Kdo vás přivedl k varhanám?
2. Jaké je to být v pozici „služebního“ varhaníka v církvi?
3. Co vás na této práci těší, co vám naopak bere chuť?
4. Máte nějaký inspirativní námět?

1) Vystudovala jsem varhany na konzervatoři. Protože jsem věřící katolička, hrála jsem a dosud hraji v katolických kostelích. K další varhanické službě v Husově sboru ČČSH mě až po studiu konzervatoře přivedl manžel bývalé farářky, původně též katolík.

2) Je to krásná služba, konám ji už cca 20 let (s výpomocemi mé kolegyně, jinak to s mými dalšími aktivitami ani nejde). V našem Husově sboru v Prostějově jsou dvoumanuálové píšťalové varhany v dobrém stavu, což je samozřejmě také důležité. Hudební spolupráce v rámci liturgie s naší milou paní farářkou je výborná, čehož si nesmírně vážím.

3) Hra při bohoslužbě mě těší a konám ji s vírou v Boha. Jsem také jako varhanice ráda, že věřící rádi poslouchají při bohoslužbě kvalitní varhaní hudbu a jsou za ni vděční. Např. před řadou let se zavedla hra chorálové předehry po kázání (k rozjímání) a také po bohoslužbě všichni shromáždění vyposlechnou varhaní preludium až do jeho skončení.

V podstatě nemám nic, co by mi bralo chuť, mám vlastně ideální varhanické podmínky...

4) Nevím, čím bych přispěla, protože situace v jednotlivých náboženských obcích je určitě z hlediska hudební úrovně rozdílná. Protože mé hlavní aktivity spadají do jiné církve, tak nemám možnost nějakého srovnávání či sledování varhanické problematiky v rámci ČČSH. Mám jen přání, aby hudba prováděná při liturgii byla kvalitní a varhanická služba byla konána s pokorou a hlubokou vírou v Boha. Ingrid Silná

XX. Festival duchovní hudby

V úterý 5. července se po dvouleté přestávce vynucené epidemií koronaviru uskutečnil již XX. Festival duchovní hudby. Tradičně se konal v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze v předvečer výročního dne mučednické smrti Mistra Jana Husa. Festival svým slovem zahájil patriarcha Tomáš Butta, který připomněl nejen památku Mistra Jana Husa, ale také další významnou historickou osobnost našich dějin – Jana Amose Komenského, od jehož narození uplynulo letos 430 let a kterému byl festival také věnován. V úvodu zazněly ukázky úprav písní Jednoty bratrské a písně z Komenského Amsterodamského kancionálu v podání Sboru varhaníků a zpěváků Církve československé husitské pod vedením celocírkevního kantora Zdeňka Kovalčíka. Dále vystoupili Komorní soubor Matoška, Pěvecký sbor při NO Praha-Vyšehrad pod vedením Mariky Zvarďon, Vokální skupina Let's Go! pod vedením Marka Šlechty a zahraniční hosté z Velké Británie The Choir of St Catharine's College z Cambridge pod vedením sbormistra Edwarda Wickhama. Festival svým zpěvem obohatili také sólisté Ladislava Nohejlová, Petr Hladík a Dana Krausová. Na varhany vystupující doprovodili varhaníci Michal Hanzal a Kamil Vavrek. Pořadem provázely Markéta Hlasivcová a Květoslava Salmonová. Festival se konal za laskavého přispění a podpory Náboženské obce ČČSH Praha 1 – Staré Město, Kulturního odboru Úřadu ústřední rady ČČSH a Ministerstva kultury ČR.

Foto a text Oldřich Nováček

105. výročí bitvy u Zborova

V únoru 1917 došlo v Rusku k revoluci a 15. března se car Mikuláš vzdal koruny ve prospěch bratra Michala, který ale hned také rezignoval. Tím skončila vláda dynastie Romanovců v Rusku. Po abdikaci cara byla ustanovena Prozatímní vláda v čele s knížetem G. Lvovem a ministrem války se stal A. F. Kerenský. Revoluce vyvolala zmatek a došlo ke zbrklé demokratizaci armády. Především pověstný byl rozkaz č. 1., podle kterého vojáci nemuseli mimo službu poslouchat své nadřízené. Mohli se proto chovat jako svobodní občané, kteří se zúčastňovali politických mítinků. V armádě začaly působit různé živly, především bolševici, kteří byli finančně podporováni německou rozvědkou...

V květnu byla pod velením generála A. A. Brusilova připravena ruská ofenziva a ruské velení se snažilo využít dosud bojeschopných oddílů, nezasažených agitací a rozkladem bolševiků. Ofenziva byla zahájena 1. července na úseku dlouhém 200 km. Českoslovenští dobrovolníci požádali o účast, a ta byla ruským velením schválena. Nově vytvořená 1. střelecká brigáda neměla dostatečný výcvik a dokonce ještě v červenci měli někteří legionáři zimní výstroj: polokožichy, beranice a plstěné boty. Na úseku, kde brigáda bojovala pod velením ruského plukovníka Trojanova, byly zákopy opuštěné ruským vojskem a ve velmi špatném stavu. Naproti tomu zákopy Rakousko-Uherské armády byly ve velmi dobrém stavu

a místy i vyztužené železobetonem. Ofenziva u Zborova byla zahájena 2. července útokem granátníků I. praporu 1. československého střeleckého pluku v 9 hodin z předsunutého stanoviště Marusja. Za nimi následovaly v časových odstupech jednotlivé roty, které brzy obsadily první linii rakouských zákopů. U Zborova došlo k nejslavnějšímu vystoupení našich legionářů. (Městečko se nachází ve východní Haliči na území dnešní Ukrajiny mezi městy Lvovem a Ternopolem.) Byla to vlastně první bitva české a rakouské armády od roku 1620. Střelecká brigáda v počtu 3 530 mužů pod velením V. P. Trojanova bojovala proti 5 500 vojákům v rakouských uniformách. Legionáři se s nadšením a zápalem po

malých skupinkách, které měly mnohem lepší krytí než frontální útok, vrhali do boje a dosáhli skvělého vítězství. Největší boje se odehrávaly pod opevněným návrším Mogila. Tam padl i největší počet Čechů. Legionáři celkem zajali 4 200 vojáků a ukořistili množství zbraní i munice a postoupili o pět kilometrů. V této bitvě se vyznamenali pozdější generálové Jan Syrový (v boji těžce zraněn a přišel o oko), Rudolf Medek, Stanislav Čechek, Ludvík Svoboda, plukovník Švec a pozdější velvyslanec v Sovětském svazu a předseda poválečné vlády ČSR a Národního shromáždění, plukovník Zdeněk Fierlinger. V bitvě padlo 173 legionářů, 29 jich zemřelo na následky zranění a 32

Dokončení na str. 3

Varhany z klášterního chrámu sv. Vojtěcha, kde si zazpívali účastníci loňského XXVIII. kurzu varhaníků a zpěváků Církve československé husitské.

1. K varhanám mě přivedla farářka Ludmila Šimonová, poprvé jsem na ně hrála ve sboru v Trhových Svinech v neděli 11. 11. 1990 u příležitosti křtu dítěte.
2. Termín „služebního“ bych nahradila označením „sloužícího“. Sloužit Pánu hudbou považuji osobně za velkou Milost.
3. Chuť k hraní mi nevezme nic a nikdo. (Nezapomenutelného „ocenění“ se mi dostalo od nejmenovaného duchovního: „Varhaníci nejsou třeba!“) Spíš sílu (nepovažuji to za práci) k hraní mi bere zima v kostele. I když hraji s návkou na rukou, tak mi ruce promrzou doslova na kost.
4. Investovat do oprav varhan a pořizovat kvalitní nástroje

Marie Heřmanová

Husitský festival v Řevnicích

Husitský festival se uskutečnil v sobotu 9. 7. 2022 v Řevnicích u Prahy. Organizátoři se na místo setkání sjížděli již během pátečního večera. V sobotu jsme se probudili do slunného dne a začali pozvolna chystat jednotlivé aktivity, po desáté hodině se začali postupně sjíždět účastníci. V rámci dopoledne byl pro mládež připraven workshop BibleJournalingu. Celé setkání provázelo téma moudrost x hloupost, o čemž svědčily i vybrané biblické texty. Odpoledne nám sestry farářky Eva Buttová a Eva

Vymětalová Hrabáková posloužily bohoslužbou s dialogickým kázáním (rozmluvou moudrosti a hlouposti), které mělo u účastníků velký úspěch. Protože nás přepadl déšť, pokračovali jsme nad dalšími biblickými texty u čaje a kávy. Jakmile přestalo pršet, vyrazili jsme na menší procházku k jezírku, a to s bratrem patriarchou, který s námi strávil celý den. Po návratu z vycházky už na nás

čekal připravený táborák se špekáčky, jímž jsme zakončili celý den. Kdo chtěl, tak mohl přespat do neděle. V neděli jsme jen uklidili a rozjeli se domů. Tak třeba za rok ve větším počtu!

Pavla Richterková,
náboženská obec CČSH Olomouc

Václav Žďárský

Modlitba

Jenom ten sníš nepošlapat
Jenom tu studánku nezakalit
Jenom toho člověka nerozplakat
Jenom v té lži vždy pravdu hledat
Jenom v té zášti dál milovat
Jenom v tom svinstvu se nezasvinit
Jenom tu páteř nepokřivit
Jenom vždy čisté svědomí mít
Jenom ten papír nepošpinit
Jenom ten kříž zvednout
a jít
smrt přežít

Ze sbírky Houpačka

Z kazatelského plánu

7. neděle po svatém Duchu

Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe a nedopustí, aby se kdy spravedlivý zhroutil. (Žalm 55,23)

První čtení: Genesis 18,20-32

Tužby pro dobu po Duchu svatém (III):

2. Abychom širokou cestu hříchu opustili a na úzkou cestu života v Kristu vstoupili, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom okolnímu světu v nouzi a mravní bídě duchovně i hmotně pomáhali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, svou moc nad námi projevuješ nikoli tím, že nás odsuzuješ a zavrhuješ, nýbrž tím, že se nad námi smilováváš a odpouštíš nám. Dej, abychom se proto z naší víry radovali a byli ti vděční! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Koloským 2,6-15 (16-19)

Evangelium: Lukáš 11,1-13

Verš k obětování: Žalm 28,7

Verše k požehnání: Lukáš 11,9-10

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, dej, ať se nám svátostné dary chleba a kalicha stanou lékem pro uzdravení duše a pro život věčný! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 46, 87, 51, 95, 149, 151, 166

Husův sbor Čechů a Slováků ve Švýcarsku navštívil Kostnici

Milí bratři, sestry a přátelé Husova sboru, milí krajané a krajanky, za krásného počasí jsme se v neděli sešli u Husova a Jeronýmova kamene v Kostnici a vzpomněli obou českých svědků víry a pravdy, za kterou oba zaplatili svým životem. Zhruba sedmdesát poutníků se sešlo na tomto místě, z toho asi patnáct členů Husova sboru a Besedy Svatopluk Čech. Naše řady doplnili místní občané, zástupci Husova muzea a návštěvníci z vlasti. Vzpomínkový věnec zaslal i Oberbürgermeister města Kostnice.

V programu, který uváděla Dr. Libuše Roesch, vedoucí Husova muzea v Kostnici, vystoupili s krátkým prolovem Dr. Robert Novotný za pražskou Společnost Husova muzea, farář Jiří Přeček za krajany ze Švýcarska, pražský biskup Církve československé husitské David Tonzar a nechyběla ani Verena Keller alias Fida Pfister, v roce 1415 bytná Jana Husa, dnes ctící památku Jana Husa za kostnické obyvatelstvo. Společným pojátkem všech příspěvků byly modlitby Jana Husa a jeho odkaz: Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti.

Hlavním bodem programu bylo vystoupení manželů Jany a Bohdana Mikoláškových. Životní příběh Jany a Bohdana je dokladem toho, že stát za pravdou i dnes něco stojí, a stálo to zejména v době totalitního režimu, který byl po ukončení pražského jara 1968 ještě drsnější než dříve. Bohdan doplnil vyprávění Jany přednesem vlastních dvou písní „Ticho“ a „Jen pravda tvá je vítězná“. Žáci kostnické hudební školy zarámovali program dvěma skladbami na lesní rohy. V diskuzních skupinách a kroužcích v Palmovém domě i u oběda a u zmrzliny jsme utvrdili staré a navázali nové známosti a přátelství. Příjemným překvapením bylo, že mezi nás spontánně zavítal pražský biskup David Tonzar, bez taláru, ne

zcela nepodobný jednomu švýcarskému bundesrátovi. Děkujeme všem, kteří se zasloužili o důstojné a obohacující setkání přes hranice konfesí i národů a všem, kteří se tohoto setkání zúčastnili. Těšíme se, že za rok se opět sejdem ve stejně srdečné atmosféře, jakou jsme zažili tuto neděli.

Jiří Král

V Curychu, 5. července 2022
Lavaterhaus, St. Peterhofstatt 6,
8001 Zürich, www.husuv-sbor.ch.

Nad Písmem

Modlitba není povinnost, je to naše právo L 11,1-13

Všichni víme, že modlitba ke křesťanství patří. Modlitbu uznává většina křesťanských církví a společenství. Víme ale také, že někteří mají vůči modlitbě zábrany; někdo se rád modlí nahlas, někdo je radši s Bohem v duchu a někdo se nemodlí vůbec. Možná i my sami, když si sáhneme do svědomí, můžeme mít někdy výčitky, že se modlíme málo a hovoříme s Bohem jen v případech největší nouze. Stává se čas od času jistě každému křesťanovi, že není v modlitbách dostatečný a nemodlí se, jak by měl.

V přečtených úryvcích z Písma jsme slyšeli, jak nám apoštolové i sám Pán Ježíš doporučují se modlit. Ve všech případech, ve všech obdobích našeho života. Když je nám zle, ale i když je nám dobře. Měli bychom se modlit nejen za sebe a za druhé, za své blízké, ale i ty vzdálené. Máme být vytrvalí a nekončit hned při prvním nezdaru.

Pro každého z nás je důležité, když se může někomu vypovídat, někomu se svěřit. A to nejen se svými starostmi, ale pro někoho je dů-

ležitě sdílet i své radosti. Svěřujeme se své rodině, přátelům, někdo má svého zpovědníka a někdo si alespoň píše deník. Skoro každý má potřebu se svěřit. Kdo nemá nikoho, komu by se svěřil, může se mu stát, že to břemeno už neunes a onemocní. Zkrátka není dobré vše v sobě držet, neuvolnit se a nevypovídat – to se opravdu může projevit i fyzicky na našem těle.

A jak známo, největším odborníkem, na kterého se můžeme obrátit, je sám Pán Bůh. U něj nemusíme čekat na ordinanční hodiny, je nám k dispozici neustále. Nedejme si nikým a ničím vzít tu možnost, probrat své osobní záležitosti se svým Bohem. Dovolí nám mluvit se sebou kdykoli a kdekoli a také jakoukoli formou.

Neobracejme se však k Bohu jen při prosbách, ale myslíme na Boha, i když chceme poděkovat. Vzpomeňme si na všechny dobré věci, které nám byly dány, neberme je jako samozřejmost a chvalme za ně Pána. Víme, že ve světě, i kolem nás, jsou lidé, kteří jsou na tom daleko hůře

než my, a tak poděkujme Bohu, že jsme tam, kde jsme.

V životě jsou však i chvíle, kdy naše modlitby nejsou vyslyšeny. Buďme si však jisti, že Bůh nás slyší vždycky, někdy však jeho odpověď zní „ne“. Velký křesťanský myslitel středověku svatý Augustin kdysi řekl: „Býváme milosrdně vyslyšeni i milosrdně nevyslyšeni. Co je totiž nemocnému prospěšné, ví lépe lékař než nemocný.“ Ano, jedině Bůh ví, co je pro nás nejlepší. Kdy je prospěšné naši prosbu splnit a kdy ne.

Další způsob hovoru s Bohem je modlitba přímlovná. Ta nás proměňuje a z hříšných lidí činí Boží spolupracovníky. Modlit se za ostatní znamená totiž, že bereme jejich nouzi vážně. Už během modlitby nám může Bůh vnuknout myšlenku, jak druhému pomoci. Přímlovou dáváme sami sebe Bohu k dispozici. Modlitba není naše povinnost, je to naše právo, naše možnost, kterou můžeme využít. Potřebujeme ji a Bůh na naše modlitby čeká.

Amen. Petra Šenková

Můj Pane, ve dni svátečním
dbáš o mou spásu živým slovem;
rač věst mne stále Duchem svým, buď se mnou v každém jitru novém.

Ty víš, v čem bývám na vahách, má tajná hnutí jsou ti známa,
má práce, úsilí i prach, jenž vytrácí se pod rukama.

A touhu znáš mých modliteb a víš, jak hledám tě den po dni;
ó vezmi mne a jako hřeb mne do své stavby věčné vbodni!

Miroslav Matouš

105. výročí...

Dokončení ze str. 1

jich bylo neznámých. Po bitvě dne 4. července proběhly pohřební obřady, které vykonal pravoslavný vojenský kněz z Volyně. Generál MUDr. Vladimír Haering na pohřeb po letech vzpomínal: „Vrátil jsem se ze zákopů do Cecové, právě když začaly pohřební obřady. V postranním hrobě ležela těla mrtvých hrdinů, jedno vedle druhého, klidně a usmířeně. Zaspívali jsme jim hymnu a pak jsme mohly zasypali.“ Po ukončení války byli všichni padlí legionáři u Zborova pohřbeni ve společné Bratrské mohyle v Cecové (obec byla později přejmenována na Kalinivku). U těchto 234 legionářů jsou i známá jména, která jsou vyryta na deskách mohyly.

Československá brigáda u Zborova zajala 4 200 rakousko-uherských vojáků a ukořistila 20 děl a množství kulometů. Úspěch brigády přesvědčil prozatímní vládu tak, že nadále nebránila vytváření dalších pluků Československých legií v Rusku. Bitva měla i velký politický význam: československý odboj byl mnohem lépe vnímán, což později vedlo k vytvoření Československé republiky. T. G. Masaryk bitvu zhodnotil takto: „Zborovem jsme dobyli v Rusku rázem vojensky i politicky mnohem lepších pozic, než jsme měli před ním...“

Masaryk z titulu své funkce

předsedy České národní rady přejmenoval 1. střelecký pluk „Svatého Václava“ na 1. střelecký pluk „Mistra Jana Husa“ a 2. střelecký pluk na „Jiřího z Poděbrad“. Z těchto dvou pluků a 3. střeleckého pluku Jana Žižky z Trocnova pak vznikla 1. husitská divize.

Po Zborovu bylo legionářům v Rusku povoleno provádět nábor ze zajatců české a slovenské národnosti a v krátké době měla Československá armáda v Rusku asi 40 tisíc dobrovolníků. V září 1917 vznikl 4. střelecký pluk „Prokopa Holého“ a hlavní štáb ruské armády vyjádřil souhlas i s budováním druhé divize. Pod velením generála J. Červinky tak vznikl ještě 5. střelecký pluk „pražský T. G. Masaryka“, 6. střelecký pluk „hanácký“, 7. střelecký pluk „tatranský“ a 8. střelecký pluk „slezský“. Na podzim 1917 se legionářům podařilo v Rusku vytvořit ještě záložní a dělostřelecký pluk, jízdu a technické oddíly. Vytvoření armády o počtu 50 tisíc vojáků neexistujícího státu byl silný argument pro vedení zahraničního odboje.

Význam Zborova

Československo na padlé u Zborova nikdy nezapomnělo a po vzoru Francie, Anglie, Srbska a dalších zemí se rozhodlo vybudovat Národní památník na Žižkově, kde měl být vybudován i hrob neznámého vojína, aby byla zvěčněna zásluha ruských, italských a francouzských legionářů. Proto bylo rozhodnuto vyzvednout

ostatky jednoho z legionářů padlého ve slavné bitvě u Zborova. V červnu 1922 odjela do polského Zborova komise ministerstva národní obrany vyzvednout tělo. Zvláštní vlak s tělem a čestnou stráží tvořenou spolubojovníky od Zborova převezl rakev do Prahy, kde byla nejdříve vystavena v Panteonu Národního muzea. Pohřební obřad se konal 1. července 1922 v předvečer 5. výročí bitvy a rakev s ostatky neznámého bojovníka s poctami byla uložena v kapli Staroměstské radnice. Toto místo bylo pouze prozatímní, protože ještě nebyla dokončena stavba Národního památníku na Žižkově. V Cecové, kde je Bratrská mohyla (z ruského slova mogila – hrob), Československo se souhlasem polské vlády koupilo pozemek, kde byly hroby od Řecko-katolické církve. V letech 1926-1927 zde byl vybudován památník v podobě legionářské zemljanky, která překrývá společný hrob padlých.

Po vzniku Československa byl 2. červenec, den bitvy u Zborova, svátkem Československé armády. Oslav se pravidelně zúčastňovali také sokolové, hasiči v uniformách i lidé v krojích v celé republice.

O Zborovu byly napsány desítky knih a stovky článků. Malíři Otto Matoušek a Jindřich Vlček namalovali z této bitvy řadu obrazů a generál R. Medek napsal o Zborovu oslavnou báseň. Karel Hašler složil píseň Hoši od Zborova, kde se mimo jiné zpívá „*máte navždy žít,*

příkladem vždy býti všemu národu“ a dále „vaši krve rudé, národ vždycky bude vděčně vzpomínat“.

K 20. výročí bitvy byly v celé republice pořádány velké oslavy Zborova nejen ve městech, ale i v Husových sborech naší církve. Československé státní dráhy dokonce poskytovaly na dopravu na slavnosti slevy jízdného. Legionáři měli k Církvi československé vřelý vztah a mnoho z nich do naší církve vstoupilo. V řadě našich kostelů jsou pamětní desky věnované na paměť legionářů a také prst' ze Zborova, případně i jiných bojišť první světové války. I přesto, že hrozilo nebezpečí napadení našeho státu Německem, ale i Polskem a Maďarskem, byla v roce 1937 pořádána „Národní pout“ ke Zborovu, který byl ještě na území Polska. Zvláštní vlaky odvezly poutníky nejen z Čech i Slovenska a Podkarpatské Rusi.

Památník u Zborova v roce 1997 navštívil v rámci oslav 80. výročí bitvy i prezident ČR Václav Havel, který kritizoval neutěšený stav Bratrské mohyly. Díky tomu byly provedeny alespoň nezbytné stavební úpravy

Po vzniku ČR byla opět snaha do památníku na Vítkově uložit ostatky padlého legionáře od Zborova. Po dohodě s ukrajinskými úřady bylo v roce 2009 exhumováno tělo legionáře, který se jako poslední mohl vrátit domů do Čech. S vojenskými poctami přistál na pražském ruzyňském letišti armádní

speciál s ostatky neznámého vojína. 8. května 2010, ve výroční den ukončení 2. sv. války, byly vloženy do opraveného hrobu v Památníku na Žižkově. Tam spočinul vedle neznámého bojovníka z Dukly. Hrob tak symbolizuje padlé legionáře z I. světové války a československé vojáky padlé ve II. světové válce.

Národní pout' do Zborova

7. června 2017 Poslanecká sněmovna PČR schválila přijetí deklarace ke 100. výročí bitvy u Zborova. Církev československá husitská se národní poutě do Zborova také zúčastnila. Byla vybrána skupina 55 účastníků, kterou vedl patriarcha Tomáš Butta a pražský biskup David Tonzar.

Také v letošním roce k 105. výročí bitvy jsme byli připraveni se této poutě zúčastnit. Bohužel to z důvodu války na Ukrajině nebylo možné. Přesto se 2. července konala vzpomínka na paměť zborovské bitvy, ale tentokrát na čestném vojenském pohřebišti Olšanských hřbitovů u Památníku československých legionářů. Aktu se zúčastnili zástupci senátu, armády ČR, města Prahy a Československé obce legionářské.

Za naši církev se slavností zúčastnili místopředseda pražské diecéze bratr Jan Boček a sestra farářka ve Tmání Jana Šmardová Koulová.

Památku legionářů uctili modlitbou a kyticí růží od patriarchy církve Tomáše Butty a pražského biskupa Davida Tonzara.

J. Boček

Katolický modernista Josef Hofer

Dokončení z minulého čísla Modernista a tradicionalista

Josef Hofer tak jistojistě nebyl žádným avantgardním průkopníkem modernistického myšlení. Byl tradicionalistou, který věřil v záchranu církve. Té církve, kterou viděl okolo sebe v troskách. Měl vysoké nároky na druhé, ale především sám na sebe. Kritizoval pokrokáře, obviňoval je ze zlého vlivu na mládež.

Rectus tak působil na jednu stranu jako klerikál obhajující pozice zarputilého římského katolicismu, na druhé straně však překvapil knihou Kněžský celibát v katolické církvi, kterou přijala katolická moderna jako jeden z hlavních pramenů svého programu.

Modernista a tradicionalista – copak to jde dohromady? Domnívám se, že ano, pochopíme-li způsob eticko-teologického nároku, který si sám pro sebe Josef Hofer vytyčil. Jeho snaha být poctivým byla tak velká, až vedla k naivitě vůči druhým lidem a zejména vůči institucionální podobě církve. Hofer tak, dle mého soudu, nepřestal být tradicionalistou. A právě díky tomu se stal i kritikem povinného celibátu duchovních. Jeho vlastní pastorační praxe vedla k poznání podmínek a skutečností z kněžského života, ve kterém se střetl s tím, co dokáže vynucenost celibátu způsobit.

Celibát?

Po aféře „Rectus vs Kohn“ došlo k přeložení Hofera ze Zábřehu do Polanky u Klímkovic. Tam dlouho nepobyl a přesídlil do Strážnice, kde

se stal duchovním správcem farnosti Nanebevzetí Panny Marie. Po strážnickém období, které netrvalo příliš dlouho, přichází životně důležité období (rok 1906) ve Slatěnicích (u Olomouce), kde působí jako duchovní kooperátor. Právě zde se Hofer seznamuje s příběhem, který na něj hluboce zapůsobí, dotkne se jeho duše a ovlivní i jeho další kroky.

Slatěnický kaplan, předchůdce Hofera, udržoval milostný vztah se svojí hospodyní. Ze vztahu vzešla dcera. K malému dítěti se však ani jeden z rodičů nepostavil svědomitě a odpovědně. Jak kaplan, tak hospodyně, oba de facto svoji dceru zapřeli, její matka dokonce rozhodla, že otec svoji dceru nikdy neuvidí. Kdyby nebylo prarodičů, dcera by skončila na nedobré místo. Po jejich smrti se o děvče obětavě starala teta, která sama zůstala bez rodiny a nikdy se nevdala. A zde do příběhu aktivně vstoupil právě Hofer, kterého toto počínání nenechávalo chladným. Jednak reflektoval důsledky nutnosti celibátu, které zde nazíral v životní praxi, ale také cítil, i jako kněz, odpovědnost za toto děvče. Zasadil se tedy o to, aby dívka mohla studovat na střední škole a aby dostala zázemí v klášteře. Pokud mohl, tak finančně podporoval její rozvoj. Dívka se nakonec stala učitelkou. Hofer od doby svého pobytu a působení ve Slatěnicích již vidí povinný celibát velmi kriticky. Pokud církev hlásá dobro, pak může být celibát překážkou, ba co více, dokonce zlem, neboť staví zeď na cestě k dosažení toho dobra.

Tento příběh o „dceři kněze a hospodyně“ má zajímavé dovršení, neboť časem, ani ne snad toliko z vděčnosti k Hoferovi, jako spíše z rzyí lásky, si ona sama poznamenala slova o tom, že snad jako kuchařka by s ním

Theodor Kohn

mohla žít, neboť toužila být jeho alespoň duchem, a to po celý svůj život. V roce 1920 se stala jeho ženou. Manželsky byli propojeni na mnoha úrovních, pojil je také zkušenostní prvek – trauma z prostředí římského katolicismu. Zjevně i proto se upnuli na církev národní, která, jak alespoň doufali, měla být Církvi Kristovou, a která vzešla z hnutí katolické moderny.

Jedním z významných bodů programu katolické moderny, jak již bylo naznačeno, byla modifikace kněžského celibátu (nešlo tedy o jeho

úplné zrušení!). Katoličtí modernisté říkali, že muž, kterému je cca 25 let, ještě není natolik vyzrálou osobností,

aby dokázal plnostně rozhodnout o svém dalším směřování, tj. nedokáže učinit rozhodnutí, které se stává rozhodnutím na celý život. Navrhovali tedy, aby došlo jednak k posunu hranice věku, kdy má být adept svěcen na jáhna a na kněze. Jako ideální se zdálo posunout tento věk o 10 let, tj. mezi třicátým a čtyřicátým rokem věku adepta. Mimo tento požadavek chtěli zavést právo (v inspiraci starokatolictvím) na dispens od biskupa. Dispens by umožňoval osvobození od celibátu v takovém případě, kdy kněz není schopen svému bezženství dostát a s čistým srdcem jej naplňovat. Současně by se však nejednalo o konec duchovenské činnosti.

Via facti!

Rozchod s římskokatolickou církevní strukturou byl pro Hofera, jakožto i pro mnohé další, v období první republiky, bolestivým aktem. Názory a intence nižšího kléru, zejména venkovských farářů, sice souzněly s mnohým lidem, avšak na veřejnost nepronikaly tak lehce, nebylo je tolik slyšet. Z počátku se Hoferovi zdálo, že je možné římskokatolickou církev pouze reformovat. Používal ostré rétoriky, přímo pichlavé, avšak prezentoval se jako duchovní, který má silnou víru v Boha. Vadila mu tma, která se rozprostřela před zavřenými zraky římskokatolických hierarchů. Nechtěli číst znamení doby, nerozpoznali kairos.

„*Dech se mi tajil v těle, když jsem v nich četl to rakušáctví a když jsem viděl, jak naši velicí páni nám*

rozkazují zneužívat kazatelny pro zpuchřelé Rakousko.“

Josef Hofer Zahradnickovi-Brodskému v lednu 1919

Okolo roku 1920 nyní již zůstaneme, protože se zde odehrálo nejvíce zajímavého. Vidíme, že rakušáctví znamená austrokatolicismus, Řím je viděn jako habsburská barikáda. To vše pro Hofera zpuchřelo. Programový dokument Obnova církve katolické v Československé republice, který zamíří do Říma k papeži, spolu s delegací složenou z reprezentantů katolické moderny počátkem května 1919, nebyl nic platný. Jasně to bylo jak Římu, tak Hoferovi, který se o celé akci nevyjádřil nikterak pozitivně. Věděl, že reformní návrhy, mj. i na zřízení československého patriarchátu se sídlem na Velehradě, nebudou přijaty. Jedinou cestou se ukázala cesta činu, tj. via facti.

Sám Josef Hofer byl na Moravě prvním, kdo 28. října 1919 sloužil mši v češtině. Je obecně známo, že to byl právě on, kdo se stal rozhodnutým prosazovatelem via facti. Pokud by to učinila většina národa, církev by musela kapitulovat a schválit požadavky (platné lokálně pro Československo). Na přelomu let 1919/1920 posvětil Hofer kněžská manželství svých spolubratrů a z kraje roku 1920 sám vstoupil do manželství, jak jsme již výše naznačili.

Již před rokem 1920 bylo vedeno s Hoferem kárné řízení. K datu 1. května 1920 byl oficiálně exkomunikován z římskokatolické církve. Hofer reagoval publikováním informací o porušování celibátu ze strany římskokatolických hierarchů

Dokončení na str. 4

Katolický modernista Josef Hofer

Dokončení ze str. 3
(chtějí napadat jeho, přitom oni samotní žijí nečestně, on chce dostát cti a chce se oženit, přiznat se ke své ženě, chce však dále býti knězem). Jeho žena Božena napsala list o odchodu z posledního místa, kde jako římskokatolický duchovní sloužil. List je adresován rodinnému příteli, knězi Matěji Pavlíkovi – sv. mučedníku Gorazdovi (1879–1942), biskupu moravskému Církve československé (husitské) a Pravoslavné církve v Československu, který byl původně římskokatolickým knězem.

„To vám byla hrůza podívat se na ten [...] dav, který řval na muže, když šel sloužit mši svatou. Zvláště ženy, pošvané prý i dr. Stojanem, vykřikovaly a užívaly těch nejsprostších termínů.“

(19. 8. 1920, úřad olomouckobrněnské eparchie pravoslavné církve v Olomouci)

Hofer neváhal kritizovat i církevní konzistoř. Použil k tomu případu spolubratra Ferdinanda Stibora (1869–1956), původně římskokatolického kněze, později kněze a biskupa Církve československé (husitské), ve které za dob protektorátu zastával i funkci dočasného správce při absenci patriarchy. Hofer vytýkal konzistoři krátko-

zrakost a pokrytectví, neboť dokud žil Stibor se svojí hospodyní „na hromádce“, de facto tajně, měli spolu děti, vše bylo v pořádku, neboť šlo „pouze“ o konkubinát. I tak mohl Stibor býti knězem, sloužit svátostmi a vše plnit řádně. Stibor se tím však netajil, bylo to veřejně známé tajemství, o kterém věděl biskup, ale i konzistoř. Problém přišel až tehdy, když Stibor vystoupil s tím, že se chce ke své ženě veřejně přiznat a uzavřít manželství. Tu najednou konzistoř nařídila, aby ženu zapudil, jinak měl být suspendován a exkomunikován.

Římská kočička

V květnu 1920 se Josef Hofer a jeho žena stěhují do Novosedel u Mikulova. Hofer zde přijímá místo ředitele české menšinové školy. Realizuje se ve školství. Jako možnost duchovenské služby se jevil obrat k národní katolické církvi, tj. k Církvi československé (husitské). Té církvi, která vzešla z katolického modernismu. Čechoslováci, to nejsou primárně církevní husité, ale katolíci modernisté, dalo by se v té době klidně říci. Hofer bilancuje a svěřuje se se svými plány biskupu Gorazdovi. „Nejmilejším by mi arciť bylo, kdybych byl někde mezi naším lidem správcem školy a mohl jsem býti v témže místě i čs. farářem. Jako

byl placen a jako farář čs. bych mohl bezplatně konat všechny kněžské úkony. Abych nechal učitelství a šel si vydobývat chleba kněžstvím, to už neudělám. Hnusil se mi každý groš, jímž jsem byl za posvátné úkony placen, raději bych se byl mnohdy neviděl, a proto jsem teď šťasten, že nejsem po-ukázán na kněžskou žebrotu. Kdy-bych však někdy dostal místo mezi vyznavači čs. církve, pak bych byl zase rád knězem. Po římském kněžství se mi ale ani dost málo nestýská, a vím, že ani nebude. Teď se na tu římskou kočičku dívám z ptačího hledu a je mi k smíchu, jak si nejsvětější otec se svými povedenými syny – jež nutí pro bídný kus chleba ke lži, přetvářce a nemravnosti – zahrává.“

(19. 8. 1920, úřad olomouckobrněnské eparchie pravoslavné církve v Olomouci)

Zde čteme ostrá slova na adresu Říma, ale také vyzrálé hodnocení života. Hofer realisticky akcentuje evangelijní apel na bezplatnost svátostných úkonů, tj. zadarmo jste dostali, zadarmo dejte (Mt 10,8). Přípouští možnost být farářem Církve československé (husitské), k tomu ale již nikdy nedojde.

Hofer nemá britký jazyk jen na stranu římskokatolickou, ale též na stranu československou (husitskou).

Bratr Jan Boček a sestra farářka ve Tmani Jana Šmardová Koulová u Památníku československých legionářů na Olšanských hřbitovech v Praze, viz článek str. 1 a 3

Je nespokojen s průběhem, ke kterému došlo a dává to znát, když píše Zahradníčkovi toto:

„Reformy měly jít stále kupředu via facti a přitom zvedající se hlavy farizeů se měly při dosti malém zvednutí hned zasypávat celibátními ‚čistými‘ případy. Pak jsme měli farizee v ruce nadobro. Oni darebové neslyšeli na nic, jen když se jim vytila na hlavu vždy celá konev jejich špíny.“

Josef Hofer, 17. 1. 1920

Církev česko-katolická?

Kromě toho, že Hofer hodnotí jako špatný samotný postup reform, které, alespoň v jeho očích, „nesly kupředu“, plísni čechoslováky i za volbu názvu církve. Národnostní charakter, kterému není možné se zde detailně věnovat, by i snad mohl být Hoferem uznán, při vědomí kontinuity všeho křesťanstva. Náš národ však disponuje zázemím i jiných, vhodnějších názvů. Hofer se tak táže, proč raději nebylo zvoleno pojmenování Církev cyrilometodějská, Církev česko-katolická, anebo Církev svatováclavská?

Jevilo se několik možností, kudy se vydat. Hofer byl stoupencem konzervativnějšího uvažování, v církvi však již nikdy (oficiálně) nesloužil. Ocítl se ve vnitřním exilu, osamoceně stojící na hranici československé církve. Realizoval se v publicistice a věnoval se (i odbornému) psaní a vydávání knih. Mnohé vycházely až v několika desetitisícových nákladech. Se svojí ženou zakoupil vilu v Luhačovicích, kde působil i pedagogicky, následně odešel do důchodu a léčil si své nemoci, a i svá duchovní zranění. Udržoval však velmi frekventované styky s přáteli, zejména z okruhu otců zakladatelů Církve československé husitské.

Charakteristika osobnosti Josefa Hofera?

Josefu Hoferovi vytýkali jeho povahové rysy bouřliváka a kněze, který zlehčuje obřady a funkce, při výuce náboženství větší kapesní hodinky na kříž, je ostrý v kritice a neúnavný v boji za Pravdu. Byl více knězem anebo více učitelem? Myslím, že byl převážně „duchovním“, ať už si pod tímto pojmem představíme cokoli, co

s ním má reálnou spojitost.

Hofer byl nenapravitelným poctivákem. Když viděl, kterak se jeho spolubratři v semináři opili, rozhodl se, že se raději kněžství vzdá, než by měl být v takovém prostředí a do-sáhnout tak svěcení za účasti tako-vého vlivu. Když již učil, zaskakoval za nemocného katechetu tak bravurně, až si jej oblíbil sám arcibiskup. Teologii vystudoval, protože chtěl být poctivým knězem. Chtěl nést svůj kříž a chtěl jej také pomáhat nést jiným. Byl tvrdým obhajova-telem „katolické pravdy“, což jej nakonec přivedlo k tomu, že způsobil pád svého duchovního otce Kohna. Neudělal to schválně, ale proto, že byl zkrátka poctivý. A nešlo o poctivost katolickou, ale obecně lidskou. Poctivost, která měla posvěcující charakter. Chodil dlouhé trasy, aby se mohl věnovat svému farníkům. Snažil se pomáhat. Jeho poctivost jej nakonec přivedla k odmítnutí povinného celibátu, který pochopil jako zlo. Oženil se, ale zůstal knězem. Nakonec hrála roli opět poctivost, když zvažoval, nakolik se angažovat v nové národní církvi – Církvi československé (husitské). Jelikož by zjevně lhal sám sobě před Bohem, rozhodl se do aktivní služby nevkročit (doba byla nestálá, církev neukotvená). Zůstal vyvrhelem, kterému nemohou přijít do dnešních dnů na jméno mnohé strany, římská katolická církev jej vnímá buď jako nadutého klerikála, který zlikvidoval arcibiskupa, či jako kněze, který „odpadl“. Církvi československé husitské může i velmi nepřijemně připomínat vlastní kostrbaté období osamostatňující se církve.

Josef Hofer byl učitelem, učitelem Božím, učitelem od Boha, pedagogicky vychovával všechny okolo sebe, včetně sebe samého. A tato božská výuka jej přivedla až na okraj církevní společnosti.

Tato malá studie by ráda přispěla k obnově odkazu Josefa Hofera. Pokusme se vnímat i my bedlivě své okolí, možná se v něm ukrývá dnešní Josef Hofer, kterého záměrně odsouváme na periferii našeho zájmu, protože v jeho hlase se ozývá Pravda. A Pravda bývá nepřijemná...

Filip Gorazd Martinek

Zprávy

Výtěžek sbírky v Betlémské kapli pomůže obětem války na Ukrajině

Letošní sbírkou při tradiční bohoslužbě v pražské Betlémské kapli 6. července v hodnotě 25 029 korun věřící přispěli na pomoc lidem zasaženým válečným konfliktem na Ukrajině. **redakce**

Nabídka Biblionu

Ať už vyrážíte k moři, do hor, anebo třeba na chalupu, vítaným společníkem vám jistě může být audiokniha. Literární zážitky zůstanou zachovány a ušetříte místo v batohu! V nabídce nakladatelství Biblion najdete bestseller Parabible, Skoro modlitby Karla Čapka a Magorské modlitby Ivana M. Jirouse. Ukázky si můžete poslechnout a audioknihy objednat na webu www.biblion.cz. **red**

Rekreace na statku v Maleticích

Nabízíme apartmá ve staročeském statku v malebné vesničce Maletice na břehu Blanice. 5000 Kč (týden pro rodinu s 1-2 dětmi). Kontakt: Marie Lamrová, tel. 774 503 142, email: lamrovamarie@seznam.cz.

Martin Tlustý

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

O vyslyšení proseb

Vypisujte si písmenka z levé tabulky v pořadí daném čísly v pravé tabulce - tedy najdete si nejprve jedničku a poté se podívejte, jaké písmenko je v levé tabulce na stejném místě jako jednička v pravé; stejně postupujte s dvojkou a dalšími čísly).

Á	B	J	N	D	T	N	O	E
Z	E	P	D	A	Á	E	R	T
S	V	A	E	N	E	U	L	E
H	E	A	E	O	D	L	M	T

16	8	24	33	15	5	28	18	11
32	21	1	10	27	13	34	2	25
4	12	29	23	17	26	9	20	6
19	31	7	36	3	22	30	14	35

správce školy bych

(Řešení z minulého čísla: Jen jedno je třeba.)

Jana Krajčířiková

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321 Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117

